ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
EKT NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Ηθική. Περιοδικό φιλοσοφίας

No 20 (2025)

Ηθική. Περιοδικό φιλοσοφίας

An Interpretative Misleading of the Term "Moral Reasoning"

Miltiadis Proios

doi: 10.12681/ethiki.44126

To cite this article:

Proios, M. (2026). An Interpretative Misleading of the Term "Moral Reasoning". *Ηθική. Περιοδικό φιλοσοφίας*, (20), 38–42. https://doi.org/10.12681/ethiki.44126

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 09/09/2026 15:40:48

Μία ερμηνευτική παραπλάνηση στον όρο «moral reasoning»

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΡΩΙΟΣ

Περίληψη: Το παρόν άρθρο μελετά την έννοια του ηθικού διαλογισμού. Η προσέγγιση της έννοιας, σε αυτήν τη μελέτη, ήταν αποτέλεσμα του ρόλου που παίζει στη λειτουργία της ηθικής. Συγκεκριμένα, οι διεργασίες που πραγματοποιούνται στο υπόβαθρο του ηθικού διαλογισμού συμβάλλουν στην καλύτερη κατανόηση μίας ηθικής κρίσης, σχετικά με το τι είναι σωστό και τι λάθος, παρατηρώντας τις μεταβάσεις από στάδιο σε στάδιο ως προς τον τρόπο σκέψης. Σε ό,τι αφορά τη μετάφραση «όρων», από μία ξένη γλώσσα στην ελληνική, είναι κάτι συνηθισμένο σε πολλά πεδία. Η διαδικασία της μετάφρασης πρέπει να πραγματοποιείται στο πλαίσιο κάποιων σχετικών κανόνων, σε αντίθετη περίπτωση η μη τήρηση των σχετικών κανόνων οδηγεί σε λανθασμένη απόδοση των εννοιών των αντίστοιχων όρων. Σκοπός αυτής της μελέτης είναι να κάνει φανερή τη σωστή ερμηνεία του όρου «moral reasoning» από την αγγλική στην ελληνική γλώσσα, τηρώντας τους κανόνες στη διαδικασία της μετάφρασης. Από τη συζήτηση του θέματος στο παρόν άρθρο προκύπτει το συμπέρασμα ότι η καταλληλότερη ερμηνεία του αγγλικού όρου «moral reasoning» στην ελληνική γλώσσα είναι αυτή του ηθικού διαλογισμού.

Λέξεις-κλειδιά: «Moral reasoning»; Ηθικός διαλογισμός; Ηθικός συλλογισμός; Μετάφραση

Εξετάζοντας, αρχικά, την έννοια της λέξης «reasoning», γίνεται κατανοητό ότι αποτελεί μία βασική λειτουργία που φανερώνει τον τρόπο σκέψης —και, όταν η σκέψη είναι επικεντρωμένη σε θέματα που έχουν σχέση με την ηθική, τότε φανερώνει τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι προσεγγίζουν ηθικά ζητήματα.[1,2] Τα ηθικά ζητήματα αφορούν θέματα που έχουν σχέση με τη βλάβη, την ευημερία, τα δικαιώματα, την ακριβοδικία και τη δικαιοσύνη.[3,4,5,6]

Σε ό,τι αφορά τον όρο «moral reasoning» (ηθικός διαλογισμός), θεωρείται ότι είναι η δυνατότητα συστηματικής σκέψης στη διάρκεια επίλυσης ενός ηθικού προβλήματος, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της δικαιοσύνης[7], και αποτελεί την αιτία παραγωγής ηθικών κρίσεων.[8] Ο ηθικός διαλογισμός αναφέρεται ότι είναι το θεμελιώδες χαρακτηριστικό γνώρισμα της ηθικής λειτουργίας και το στοιχείο που φανερώνει τον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσονται οι άνθρωποι, το πώς αλλάζουν οι ανθρώπινες κοινωνίες με την πάροδο του χρόνου,[9] και που μελετά τη λήψη αποφάσεων στη βάση ηθικών στοιχείων.[10] Σύμφωνα με τη γνωστικο-εξελικτική θεωρία, η λειτουργία του ηθικού διαλογισμού υποστηρίζεται ότι έχει σχέση με τη γνωστική ανάπτυξη και την κοινωνική αλληλεπίδραση —δύο βασικοί παράγοντες που συμβάλλουν καθοριστικά στη διαμόρφωση του τρόπου σκέψης. Κατά το μοντέλο των «τεσσάρων συστατικών στοιχείων» του Rest για τη δημιουργία ηθικής συμπεριφοράς, ο όρος «moral reasoning» αποτελεί ένα από τα παραπάνω στοιχεία.[11] Οι Killen και Dahl υποστήριξαν ότι ο τελευταίος έχει έναν καθοδηγητικό ρόλο στις κρίσεις, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων που έχουν σχέση με ηθικές ανησυχίες.

Ο όρος «moral reasoning» συντείνει στην καλύτερη κατανόηση της ηθικής σε πολλούς κλάδους, όπως σε αυτόν της ψυχολογίας, της φιλοσοφίας, της ανθρωπολογίας κ.α. Δεδομένης της σημαντικότητας του ρόλου του «moral reasoning», με βάση αυτά που αναφέρθηκαν προηγουμένως, τονίζεται και η σημασία της μελέτης του με τον σωστό τρόπο, δη-

λαδή το εννοιολογικό πλαίσιο που ορίζει η έννοια της ηθικής αλλά και της σωστής μετάφρασης.

Ο όρος για τον οποίο γίνεται λόγος στην ελληνική γλώσσα αποδίδεται με δύο διακριτούς όρους, προκαλώντας μία σύγχυση στους αναγνώστες, αλλά και στους νέους ερευνητές, για το ποιος όρος αποδίδει καλύτερα την έννοια του συγκεκριμένου όρου. Συγκεκριμένα, ένας αριθμός μελετητών χρησιμοποιεί τον όρο «ηθικός διαλογισμός»[12,13,14,15] και άλλοι τον όρο «ηθικός συλλογισμός»[16]. Η επικρατούσα σύγχυση, σε έναν βαθμό, μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι η λειτουργία των δύο όρων στηρίζεται σε νοητικές διεργασίες που παραπέμπουν σε τρόπο σκέψης[17,18] και στο ότι ο συλλογισμός αποτελεί συστατικό του διαλογισμού.[19] Σε κάθε περίπτωση, η ερμηνεία του «moral reasoning» στην ελληνική γλώσσα στερείται επαρκούς τεκμηρίωσης.

Με δεδομένο ότι οι έννοιες που αποδίδουν οι όροι και οι λέξεις παράγουν γνώση, απαιτείται η ορθή εφαρμογή τους. Η καθιέρωση ειδικών όρων σε ένα συγκεκριμένο θεματικό πεδίο έχει υποστηριχθεί ότι δεν πρέπει να πραγματοποιείται απλώς ως αποτέλεσμα του τι νομίζει ο καθένας ή του τι προτείνει η πλειοψηφία, αλλά επιβάλλεται να συντελείται από τους ειδικούς των θεματικών πεδίων. Οι όροι και οι λέξεις διακρίνονται ως γενικές εκφράσεις που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή γλώσσα και στις ειδικές που περιλαμβάνουν ένα ιδιαίτερο περιεχόμενο σ' ένα θεματικό ή γνωστικό πεδίο, όπως στην ψυχολογία, τη φιλοσοφία κ.α. Τα γενικά λεξικά της ελληνικής γλώσσας περιέχουν μόνο λέξεις γενικού περιεχομένου και κάποιες ειδικές λέξεις που συναντώνται στην καθημερινή ζωή και δεν παρέχουν γνώση. Η γνώση παράγεται από τις έννοιες που περιγράφονται και αποδίδονται μέσω των λέξεων ενός λεξικού. Οι όροι που προέρχονται από ειδικές λέξεις δεν είναι αποτέλεσμα διεργασιών γλωσσικής αλλαγής γενικών λέξεων, αλλά αποτέλεσμα ανάπτυξης γνώσης σε ειδικά θεματικά πεδία που οδηγούν στην εμφάνιση νέων εννοιών και, κατά συνέπεια, νέων όρων.[20] Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το *Γλωσσάρι της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας*, που δημιούργησε μία μόνιμη επιτροπή ορολογίας για την απόδοση ξένων όρων στην ελληνική γλώσσα.[21]

Η παρούσα μελέτη αποσκοπεί στην αποσαφήνιση της πιο σωστής ερμηνείας του αγγλικού όρου «moral reasoning» στην ελληνική γλώσσα. Αυτή η προσπάθεια θα ξεκινήσει με την αποσαφήνιση των ορισμών των δύο λέξεων, «διαλογισμός» και «συλλογισμός», που αποτελούν και τα επίμαχα σημεία της μελέτης. Σημαντική συμμετοχή στην κατανόηση των λέξεων έχει η διευκρίνηση της σημασίας των λέξεων —και, πιο συγκεκριμένα, η κατανόηση σε τι αναφέρονται αυτές οι δύο λέξεις, δηλαδή πράγματα ή σχέσεις, περιγράφοντας τα βασικά συστατικά της έννοιας της κάθε λέξης. Ένας από τους τρόπους, μέσω των οποίων μπορεί να περιγραφεί η έννοια των λέξεων, είναι η εξέταση της ετυμολογίας τους, η οποία μπορεί να συνεισφέρει στον καθορισμό του ορισμού των λέξεων. Έτσι, λοιπόν, εξετάζοντας την ετυμολογία των όρων που μας ενδιαφέρουν, παρατηρούμε ότι αυτοί είναι σύνθετες λέξεις, προερχόμενες από τις λέξεις *διά+λογισμός*, η πρώτη, και *σύν (συλ-)+λογισμός*, η δεύτερη. Και στους δύο όρους το δεύτερο συνθετικό είναι η λέξη «λογισμός», που σημαίνει σκέψη, σκέπτομαι, ο οποίος, σύμφωνα με τον Επίκουρο, παράγεται από την ψυχή και ονομάζεται «λογικόν» (καὶ τὸ μέν τι ἄλογον αὐτῆς [της ψυχής], ὃ τῷ λοιπῷ παρεσπάρθαι σώματι· τὸ δὲ λογικὸν ἐν τῷ θώρακι, ΔΛ.Ι.66). Για τον Επίκουρο, ο λογισμός είναι αποτέλεσμα εμπειριών της ζωής και της διδασκαλίας. Σε ό,τι αφορά την πρόθεση «σύν», που αποτελεί το πρώτο συνθετικό της λέξης «συλλογίζομαι», αυτή προσδίδει στο β' συνθετικό («λογισμός») τη σημασία του «μαζί» και χρησιμοποιείται για να δηλώσει τη συνύπαρξη δύο ή περισσότερων πραγμάτων. Αντιθέτως, η πρόθεση «διά» προσδίδει στο β' συνθετικό τη σημασία του μέσου, δηλαδή του τρόπου σκέψης.

Ο ανθρώπινος τρόπος σκέψης (reasoning) φαίνεται να λειτουργεί στο πλαίσιο δύο συστημάτων που έχουν σχεδιαστεί για την επίτευξη στόχων με διαφορετικό τρόπο.[22] Το ένα

σύστημα έχει συνειρμικά χαρακτηριστικά και δείχνει να λειτουργεί αντανακλαστικά, εξάγοντας συμπεράσματα με τη χρήση συναφών με το πρόβλημα στοιχείων και γενικών γνώσεων για αυτά τα στοιχεία. Το σύστημα αυτό παραπέμπει στον τρόπο σκέψης που υποστηρίζει ο όρος «συλλογισμός», όπου χρησιμοποιούνται προηγούμενες συναφείς κρίσεις ή συμπεράσματα για την εξαγωγή μίας νέας κρίσης ή συμπεράσματος. Ο Παπαδόπουλος[17], στο βιβλίο του *Λεξικό της ψυχολογίας*, αναφέρει ότι «ο συλλογισμός είναι μία γνωστική διαδικασία που οδηγεί σε συμπεράσματα ή λύση προβλημάτων με την εφαρμογή γενικών αρχών». Το άλλο σύστημα αναφέρει ότι η σκέψη λειτουργεί στη βάση κανόνων, χρησιμοποιώντας διαφορετικά είδη δομών, οι οποίες διακρίνονται από το στοιχείο της λογικής, την ιεραρχικότητα και το αίτιο. Αυτό το σύστημα παρουσιάζει ομοιότητες με ό,τι δηλώνει ο όρος «διαλογισμός», τουτέστιν ότι οι σκέψεις παράγονται με τη χρήση κάποιου μέσου για την εξαγωγή κάποιας κρίσης. Ο Sloman[23] ισχυρίστηκε ότι ο τρόπος σκέψης στο πλαίσιο αυτού του συστήματος είναι ο μόνος που μπορεί να υποστηρίξει συνεκτικές εξηγήσεις. Ενώ, οι Brooks, Norman, Allen[24] και Rips[25] υποστήριξαν ότι μία δομή βασισμένη σε κανόνες παρέχει μία πιο ολοκληρωμένη αιτιολόγηση για μία απάντηση, από ό,τι ένας συνειρμικός τρόπος σκέψης. Έρευνα φανέρωσε ότι ο «διαλογισμός» επιτρέπει τον διαχωρισμό εννοιών, όπως της θρησκευτικότητας και του ηθικού διαλογισμού.[26]

Ακόμη, ως ένα μέσο για την αποσαφήνιση των ορισμών των λέξεων «διαλογισμός» και «συλλογισμός» μπορούν να εξετάζονται οι έννοιες που περιγράφονται και αποδίδονται στον ηθικό διαλογισμό στο πλαίσιο ερευνών. Έτι περαιτέρω, αποτελέσματα ερευνών εμφάνισαν την ύπαρξη σχέσης ανάμεσα στον ηθικό διαλογισμό και τη συνεργασία. Συγκεκριμένα, βρέθηκε να προωθούνται οι συνεργατικές συμπεριφορές[27] και η σχέση με τη βοήθεια και τη συνεργασία.[28] Ευρήματα άλλων μελετών κατέληξαν στη σχέση του ηθικού διαλογισμού με συνομήλικους,[29] την κοινωνική δικαιοσύνη,[30] τον αλτρουισμό[31] και τον θρησκευτικό προσανατολισμό.[32,33,34,35,36,37] Αυτά τα ευρήματα φανερώνουν μία συνάφεια του ηθικού διαλογισμού με τις έννοιες που εξετάζει ο ίδιος και ενισχύουν την άποψη της ερμηνείας του «reasoning» ως «διαλογισμό».

Με βάση τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι ο όρος του διαλογισμού παραπέμπει σ' έναν τρόπο σκέψης ο οποίος στηρίζεται σε κανόνες και γνωστικές δομές, οι οποίες παίζουν καθοδηγητικό ρόλο στην εξαγωγή κρίσεων. Οι πληροφορίες που παρέχουν οι γνωστικές δομές συμβάλλουν στην κατανόηση των εναλλακτικών λύσεων ενός προβλήματος, αλλά και στην επιλογή της συμπεριφοράς που ανταποκρίνεται στους ατομικούς πρωταρχικούς στόχους. Τα στοιχεία αυτού του τρόπου σκέψης φαίνεται να συνδέονται με εκείνα που υποστηρίζουν οι δομικο-αναπτυξιακές θεωρίες της ηθικής ανάπτυξης.[38,39] Επίσης, ο όρος του διαλογισμού φαίνεται να έχει καλύτερη αντιστοιχία με την ερμηνεία του αγγλικού όρου «reasoning». Οι McHugh και Way[40], προσπαθώντας να ερμηνεύσουν τον όρο «reasoning», υπέθεσαν ότι οποιοδήποτε επεισόδιο σκέψης, για να μπορεί να θεωρηθεί ως «reasoning», πρέπει να λειτουργεί στηριζόμενο σε κανόνες, όπως συμβαίνει με την έννοια της ηθικής. Αυτή η άποψη κάνει αντιληπτή τη φύση του «reasoning», καθορίζοντας, παράλληλα, και τα πρότυπα για ένα καλό «reasoning» με βάση κανονιστικούς και παρακινητικούς λόγους, όπως γίνεται με την έννοια της ηθικής. Σύμφωνα με τα παραπάνω, υποστηρίζεται ότι ο όρος «ηθικός διαλογισμός» είναι πιο δόκιμος για την ερμηνεία του όρου «moral reasoning» στην ελληνική γλώσσα. Αυτή η άποψη ενισχύεται και από την ερμηνεία του όρου «reasoning» ως «διαλογισμός», που αποδίδουν οι Ευκλείδης, Κάντας, Λεονταρή κ.α. [21] Επίσης, η παρούσα θεώρηση για την ισχύ του όρου «ηθικός διαλογισμός» εξάγεται και από τον ισχυρισμό του Kohlberg[41] ότι ως ηθικός διαλογισμός μπορεί να θεωρηθεί η δυνατότητα συστηματικής σκέψης στη διάρκεια της επίλυσης ενός ηθικού προβλήματος, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της δικαιοσύνης.

Συμπερασματικά και υπό το πρίσμα της ανάλυσης που προηγήθηκε, η έννοια του όρου «ηθικός διαλογισμός» φαίνεται να αποδίδει μ' έναν καλύτερο τρόπο την έννοια του όρου από την αγγλική γλώσσα «moral reasoning», συνδεόμενη με στοιχεία όπως η δομή, η ιεραρχικότητα, το αίτιο ή το κίνητρο για μία κρίση, που αποτελούν τον πυρήνα των δομικο-αναπτυξιακών θεωριών. Αντιθέτως, ο «συλλογισμός», όπως ήδη αναφέρθηκε, είναι ένας όρος που δηλώνει ότι η λειτουργία της σκέψης για την εξαγωγή μίας κρίσης στηρίζεται, κυρίως, σε συνειρμικά στοιχεία —δηλαδή σε δύο ή περισσότερα συναφή πράγματα, καταστάσεις. Ένα γεγονός που δεν επιτρέπει να θεωρήσουμε ότι αυτή η ερμηνεία του όρου «reasoning» μπορεί να αποδώσει τη θεωρητική προσέγγιση για την οποία αναπτύχθηκε. Κατά συνέπεια, ο όρος «ηθικός διαλογισμός» προτείνεται ως καταλληλότερος για απόδοση του αγγλικού όρου «moral reasoning» στην ελληνική γλώσσα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Melanie Killen and Judith G. Smetana, "Origins and Development of Morality," in *Handbook of Child Psychology*, ed. Michael Lamb (New York: Wiley-Blackwell Publishing Ltd, 2015), 701-749.
2. Lawrence Kohlberg, "The Development of Children's Orientations Toward a Moral Order: I. Sequence in the Development of Moral Thought," *Vita Humana* 6 (1963): 11-33.
3. Judith G. Smetana, "Moral Development: The social Domain Theory View," in *Oxford handbook of developmental psychology*, ed. Phillp Zelazo (New York, NY: Oxford University Press, 2013), 832-866.
4. Elliot Turiel, *The development of social knowledge: Morality and convention* (Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1983).
5. Elliot Turiel, "The Development of Morality," in *Handbook of Child Psychology*, ed. William Damon, (5th ed.): Vol. 3. *Social, emotional, and personality development*, ed. Nancy Eisenberg (New York: Academic Press, 1988), 863-932.
6. Elliot Turiel, *The culture of morality: Social development, context, and conflict* (Cambridge, UK: Cambridge University Press, 2002).
7. Lawrence Kohlberg, "Stage and Sequence: The Cognitive-Developmental Approach to Socialization," in *Handbook of Socialization Theory and Research*, ed. David A. Goslin (Rand McNally, 1969), 347-480.
8. Frank P. Saunders Jr, *Moral Standards, Spontaneity, and Beauty in Early Chinese Philosophy*, HKU Theses Online (HKUTO, 2015).
9. Melanie Killen and Audun Dahl, "Moral reasoning enables developmental and societal change," *Perspectives on Psychological Science* 16 (2021): 1209-1225.
10. Minica Bucciarelli, Sangeet Khemlani and Philip N. Johnson-Laird, "The Psychology of Moral Reasoning," *Judgment and Decision making* 3 (2008): 121-139.
11. James R. Rest, "Research on Moral Development: Implications for Training Counseling Psychologists," *The Counseling Psychologist* 12 (1984): 19-29.
12. Δήμητρα Παπαδοπούλου και Διομήδης Μαρκουλής, *Θετικές και Αρνητικές Μορφές Κοινωνικής Συμπεριφοράς* (Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης Α.Ε, 1999).
13. Μάριος Α. Πουρκός, *Η Ανάπτυξη της Ηθικής Αυτονομίας* (Αθήνα: Πανεπιστήμιο Κρήτης, 1990).
14. Μιλτιάδης Πρώιος, *Ηθική Αγωγή* (Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2007).
15. Μιλτιάδης Πρώιος, *Μία Πορεία για Ανθρώπινη Ηθική Τελείωση* (Θεσσαλονίκη: Κ & Μ. Σταμούλη, 2020).
16. Μυρτώ Δραγώνα–Μονάχου, *Σύγχρονη Ηθική Φιλοσοφία* (Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 1995).
17. Νίκος Παπαδόπουλος, *Λεξικό της Ψυχολογίας* (Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική, 2005).
18. Αναστασία Χουντουμάδη και Λένα Πατεράκη, *Λεξικό της Ψυχολογίας* (Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος, 2008).
19. Αναστάσιος Γεωργοπαπαδάκος, *Το Μεγάλο Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας* (Αθήνα: Μαλλιάρης–Παιδεία, 1988).
20. Κώστας Βαλεοντής, *Γιατί Κλοτσάτε τους Όρους*; Τόμος ανακοινώσεων 9ου Συνεδρίου «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία» (Αθήνα: ΕΛΕΤΟ, 2013), 41-66.
21. Αναστασία Ευκλείδη, Αριστοτέλης Κάντας και Αγγελική Λεονταρή, "Γλωσσάρι," *Ψυχολογία* 10 (2003): 183-225.

22. Steven A. Sloman, "The Empirical Case for two Systems of Reasoning," *Psychological Bulletin* 119 (1996): 3–22.
23. Steven A. Sloman, "On Designing a Visual System (Towards a Gibsonian computational model of vision)," *Journal of Experimental & Theoretical Artificial Intelligence* 1 (1989): 289-337.
24. Lee R. Brooks, Geoffrey R. Norman and Scott W. Allen, "Role of Specific Similarity in a Medical Diagnostic Task," *Journal of Experimental Psychology: General* 120 (1991): 278.
25. Lance J. Rips, "Reasoning," *Annual Review of Psychology* 41 (1990): 321-353.
26. Rebecca J. Glover, "Relationships in Moral Reasoning and Religion Among Members of Conservative, Moderate, and Liberal Religious Groups," *The Journal of Social Psychology* 137 (1997): 247-254.
27. Rubén Andrés Miranda-Rodríguez, Iwin Leenen, Hyemin Han, Germán Palafox-Palafox and Georgina García-Rodríguez, "Moral Reasoning and Moral Competence as Predictors of Cooperative Behavior in a Social Dilemma," *Scientific Reports* 13 (2023): 3724.
28. Tina Malti, Sophia F. Ongley, Joanna Peplak, Maria P. Chaparro, Marlis Buchmann, Antonio Zuffiano and Lixian Cui, "Children's Sympathy, Guilt, and Moral Reasoning in Helping, Cooperation, and Sharing: A 6-year Longitudinal Study," *Child Development* 87 (2016): 1783-1795.
29. Kimberly A. Schonert-Reichl, "Relations of Peer Acceptance, Friendship Adjustment, and Social Behavior to Moral Reasoning During Early Adolescence," *The Journal of Early Adolescence* 19 (1999): 249-279.
30. Craig A. Wendorf, Sheldon Alexander and Ira J. Firestone, "Social Justice and Moral Reasoning: An Empirical Integration of Two Paradigms in Psychological Research," *Social Justice Research* 15 (2002): 19-39.
31. Cristina Villegas de Posada and Elvia Vargas-Trujillo, "Moral Reasoning and Personal Behavior: A Meta-analytical Review," *Review of General Psychology* 19 (2015): 408-424.
32. Bonnidell Clouse, "Moral Reasoning and Christian Faith," *Journal of Psychology and Theology* 13 (1985): 190-198.
33. James D. Foster and Beth Laforce, "A Longitudinal Study of Moral, Religious, and Identity Development in a Christian Liberal Arts Environment," *Journal of Psychology and Theology* 27 (1999): 52-68.
34. R. T. Holley, "Assessing Potential Bias: The Effects of Adding Religious Content to the Defining Issues Test," *Journal of Psychology and Christianity* 10 (1991): 323-336.
35. Donald A. Murk and John A. Addleman, "Relations Among Moral Reasoning, Locus of Control, and Demographic Variables Among College Students," *Psychological Reports* 70 (1992): 467-476.
36. Scott P. Richards, "The Relation Between Conservative Religious Ideology and Principled Moral Reasoning: A Review," *Review of Religious Research* 32 (1991): 359-368.
37. J. O. Stepp, "The relationship of moral development to critical thinking andfamily structure of matriculating college students," Unpublished doctoral dissertation, Southern Baptist Theological Seminary, 2002.
38. Lawrence Kohlberg, "Moral Stages and Moralization: The Cognitive-Development Approach," in *Moral Development and Behavior: Theory Research and Social issues*, ed. Thomas Lickona (New York: Holt, Rinehart & Winston, 1976), 31-53.
39. Jean Piaget, *The Moral Judgment of the Child* (Free Press, 1932/1965).
40. Conor McHugh and Jonathan Way, "What is reasoning?," *Mind* 127 (2018): 167-196.
41. Lawrence Kohlberg, "Stage and Sequence: The Cognitive-Developmental Approach to Socialization," in *Handbook of Socialization Theory and Research,* ed. David A. Goslin (Rand McNally, 1969), 347-480.